

Van College van burgemeester en wethouders Datum 9 juni 2020
Aan Gemeenteraad
Portefeuille- Buijtelaar
houder(s)

Titel

Voortgang aanbesteding Westelijke Ontsluiting

Kennisnemen van

De voortgang van de aanbesteding van de Westelijke Ontsluiting en de te nemen maatregelen hiervoor.

Aanleiding

De aanbesteding van het infrastructurele deel van de aanleg Westelijke Ontsluiting (WO) bevindt zich op dit moment in de dialoofase. Hierin worden met gegadigden (aannemers) 1-op-1 gesprekken gevoerd om zaken uit het eerder aan hen aangeboden aanbestedingsdossier te verduidelijken. Uit de dialoog met hen is gebleken dat zij het huidig aangehouden plafondbedrag (het maximale bedrag waarvoor de gegadigden kunnen inschrijven voor de aanbesteding) als niet haalbaar achtten. Op basis van de eerste ramingen die door de gegadigden zijn opgesteld, is door hen aangegeven dat dit plafondbedrag voor hen een zorg maar ook doorslaggevend punt is in hun keuze om wel of niet door te gaan met de aanbidding.

Binnen het door de raad vastgestelde totale investeringsbedrag WO van € 68,3 miljoen, is een zogenoemd 'plafondbedrag' van de aanbesteding bepaald. Dit is maximale bedrag voor de feitelijke realisatie van het infrastructurele deel binnen de aanleg van de WO. Ondanks de geuite zorgen over het plafondbedrag, hebben de gegadigden aangegeven toch door te willen gaan met het verdere aanbestedingsproces. Passend binnen de dialoofase hebben ze hiervoor voorstellen gedaan om, binnen de scope van de Westelijke Ontsluiting, aanpassingen te doen teneinde hun kosten te verminderen.

Binnen de scope van het project, het vastgestelde totaal investeringsbedrag en binnen het mandaat van genomen raadsbesluiten, wordt een aantal maatregelen genomen waardoor eisen kunnen worden versoepeld, meer optimalisaties mogelijk zijn en het plafondbedrag voor dit deel van de aanbesteding iets verhoogd. De maatregelen betreffen technische en budgettaire wijzigingen, waardoor het voor de gegadigden aantrekkelijker wordt door te gaan. Het college doet dit in de verwachting dat dit ertoe leidt dat gegadigden besluiten aan de aanbesteding mee te blijven doen.

Contractvorm

Voor het aanbesteden van de Westelijke Ontsluiting is gekozen voor een aanbestedingsvorm waarbij de gegadigden, naast de uitvoering, eerst zelf nog een

deel van het werk moeten ontwerpen en nader vormgeven. Dit is een zogenaamd Geïntegreerd Contract.

Het voordeel van deze contractvorm is dat gegadigden geen dichtgetimmerd ontwerp krijgen. Hierdoor worden ze tot creativiteit en innovatiekracht uitgedaagd.

Het 'nadeel' dat er aan kleeft, is dat de gegadigden maar weinig tijd krijgen om het contract te doorgronden en dat de gegadigden in deze fase geen uitgewerkt ontwerp ter beschikking krijgen, maar een referentieontwerp waarin de hoofdafmetingen van het ontwerp zijn opgenomen. Dit betekent dat de gegadigden hun eerste kostenramingen globaal en dus met een zekere veiligheidsmarge maken. Pas in de loop van deze fase maakt gegadigde zich het ontwerp en het contract steeds meer eigen, waarbij ook de kostenraming steeds gedetailleerder kan worden opgesteld. In die trechtering wordt de opgaaf voor de gegadigde meer duidelijk, zullen eerder meegenomen veiligheidsmarges afnemen en kan worden aangestuurd om voor het plafondbedrag of lager te kunnen aanbieden. In de dialoofase zijn door de gegadigden voorstellen gedaan om de kosten te beperken. Dit past ook in deze fase van de aanbesteding en de gekozen contractvorm, waarin de opdracht uiteindelijk verstrekt zal worden.

Maatregelen

Om mee te doen met deze aanbesteding zullen gegadigden moeten investeren in tijd en menskracht om een goede bieding te kunnen neerleggen. Naarmate men verder in het proces komt, nemen deze investeringen voor hen toe. Dat maakt dat men vooraf met enige mate van zekerheid wil weten of deze inspanning aan hun zijde zal kunnen leiden tot succes. Zo niet, zal men voortijdig de inspanning staken en zal men zich dan uit het aanbestedingsproces terugtrekken. Uiteraard spelen meer zaken een rol in deze overweging, bijvoorbeeld het marktaanbod van opdrachten elders en de ingeschatte kans hierbij. Dit zijn zaken waar de gemeente, samen met ProRail als aanbestedende partij, geen invloed op heeft.

Door het nemen van een aantal maatregelen waar wij wel invloed op hebben, kunnen we het voor de gegadigden aantrekkelijk maken mee te gaan naar de volgende dialoogronde(n) en uiteindelijk ook een inschrijving te doen. Het college kiest er daarbij nadrukkelijk niet voor om nu scopewijzigingen aan de raad voor te leggen. Een scopewijziging zou kunnen zijn om bijvoorbeeld het niet of deels aanleggen van deel 'Noord' en/of deel 'Zuid', uiteraard met behoud van aanleg groen en fietsvoorzieningen. Dit zijn echter scopewijzigingen die ongewenst zijn en instemming van de raad behoeven. Het college verwacht dat de nu genomen maatregelen afdoende zijn.

Het college kan zich vinden in het pakket van de volgende toelichtingen, maatregelen & aanpassingen en heeft besloten om de bouw fietstunnels niet te betrekken bij de pilot circulair beton.:

1. Toelichting aan gegadigden

Aan gegadigden wordt een beknopte toelichting (leeswijzer) verstrekt op het aanbestedingsdossier en het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE).

2. Optimalisaties en versoepeling eisen

Optimalisatie en suggesties van de gegadigden ten opzichte van het referentieontwerp worden doorgevoerd of toegestaan. Tevens worden eisen versoepeld. Hiermee kan een goedkoper ontwerp worden gemaakt. Dit zijn dus aanpassingen 'binnen het werk dat bestemd was voor de aanbesteding'.

Het betreft:

- Versoepeling eisen pompkelder;
- Optimalisatie grondwerk fietsviaduct;
- Aanpassing verdiepte ligging;
- Meer weekend- en nachtafsluitingen voor het uitvoeren werkzaamheden;
- Levensduur fiets-/voetgangersbrug deels verkleinen naar 50 jaar voor de niet spoor- en wegoverstekende delen;
- Versoepeling eis toekomstige grondwaterstand.

3. *Vervallen werkzaamheden en budgetverschuivingen*

Om het plafondbedrag WO te verruimen zodat er meer financiële ruimte ontstaat voor de gegadigden, voeren we ondertsaande maatregelen door.

Met de financiële 'ruimte' willen we aannemers helpen door te gaan in de aanbestedingsfase, waardoor de mogelijkheid ontstaat dat zij het project veel beter gaan doorgronden en ze uiteindelijk allemaal tot bieding komen.

1. Riolering en asfaltering Aletta Jacobslaan

In het aanbestedingsdossier WO zijn deze werkzaamheden opgenomen vanuit het oogpunt 'werk met werk maken. Zie hiervoor ook bladzijde 4 van de [raadsinformatiebrief 2019-089](#) 'WO-Integraal Ontwerp, Contract en kostenraming', maar het plafondbedrag (budget voor de infra uitvoering) moet hiervoor nog worden opgehoogd. De aannemer WO moet deze werkzaamheden immers uitvoeren. Dit budget komt niet uit het overall investeringsbedrag WO en het investeringsbedrag WO wordt hiermee ook niet opgehoogd. Deze werkzaamheden worden financieel gedekt vanuit de 'Voorziening riolering'.

2. Budget sloop Portierswoning OLV Ter Eem (incl. werkzaamheden).

Sloop was door de gemeente voorzien om in eigen beheer uit te voeren. Door de versnelde overeenkomst in den minne met Amvest wordt deze nu in het aanbestedingsdossier WO opgenomen, waardoor de facto een verschuiving van bestaande budgetposten plaatsheeft.

3. Budget Daam Fockemalaan

Eén van de beheersmaatregelen die herhaaldelijk is aangegeven, is de versoerde herinrichting van de Daam Fockemalaan. Zie ook de [notitie 'Financiën'](#) die als bijlage bij Raadsinformatiebrief [2019-089](#) (15 oktober 2019) over de financiën WO was opgenomen. Het is wenselijk deze beheersmaatregel nu al te nemen. Dit budget verschuift daarmee binnen het overall investeringsbedrag WO van 'overige bouwkosten' naar de 'bouwkosten aanleg WO'. Het gevolg is wel dat mogelijk de herinrichting

van de Daam Fockemalaan niet of erg versoberd aangelegd kan worden. Dit zal blijken aan het einde van het project.

4. Het geluidsscherm (GS) Defensie hoeft niet te worden aangelegd
Ontwikkelingen op de Bernhardkazerne (BHK) en de beoogde poortverplaatsing hebben tot gevolg dat naar verwachting 75% of meer van het dagelijks verkeer *langs het spoor* zal gaan rijden om de Bernhardkazerne in te gaan en niet meer langs de Aletta Jacobslaan. Hierdoor is het scherm tegen het geluid van dit verkeer op het defensie terrein naar verwachting niet meer nodig. Wij hebben op basis van deze aannames een quick scan laten uitvoeren op de effecten van het geluid. Dit onderzoek bevestigt dat bij gebruik van de nieuwe poortlocatie als hoofdtoegang het GS naar alle waarschijnlijkheid niet meer nodig is. Het aanbrengen van geluidswerende voorzieningen (indien nodig als gevolg van de aanleg WO) is destijds opgenomen in de overeenkomst met Defensie. Nadien bleek dat de WO niet voor de noodzaak tot geluidswerende voorzieningen zorgde. Deze overeenkomst wordt binnenkort opnieuw besproken als gevolg van de beoogde ontwikkelingen op de BHK, waaronder het GS. Dit budget komt dan vrij omdat het werk (plaatsing GS) niet hoeft te worden uitgevoerd. De voorwaarde dat de bewoners van de Aletta Jacobslaan er qua geluid niet op achteruit gaan, blijft uiteraard gehandhaafd.

5. Bouw fietstunnels niet betrekken bij de pilot circulair beton. Het college heeft op 11 februari 2020 [besloten](#) tot een innovatieproject voor de verduurzaming van beton voor geprefabriceerde constructieve betonelementen in combinatie met elementen voor fietstunnels. Daarbij is ook besloten deze innovatie uit te voeren op de realisatie van de fietstunnels in Stichtse Rotonde binnen het project Westelijke Ontsluiting. Gebleken is dat de verplichte directieleverantie (bij een directielevering is het niet de aannemer die het materiaal levert, maar de opdrachtgever) van de betonnen elementen voor de gegadigden te veel onzekerheden oplevert en qua planning zeer ongunstig is. Door de Westelijke Ontsluiting te ontkoppelen van de pilot, vervalt deze onzekerheid voor gegadigden. Zij worden via de EMVI-criteria nog steeds wel uitgedaagd om duurzaam te bouwen en te werken.

Wat betekent dit voor het investeringsbedrag WO?

De maatregelen die worden genomen, hebben geen gevolgen voor de door de Raad vastgesteld het overall investeringsbedrag WO en de scope:

1. Het schuiven met werkzaamheden en deelbudgetten heeft géén overschrijding van het door de Raad vastgestelde totaalbudget van €68,3 miljoen tot gevolg. Dit bedrag wordt dus niet overschreden;
2. De voorgestelde maatregelen hebben geen invloed op de door de raad vastgestelde scope van de Westelijke Ontsluiting, zoals in alle besluiten en stukken zijn vastgelegd.

Kernboodschap

In de 1^e dialoogronde van de aanbesteding is gebleken dat gegadigden het plafondbedrag als niet haalbaar achtten op basis van hun eigen 1^e ramingen. Dit is goed verklaarbaar, omdat gegadigden allereerst ramen met kentallen en op hoofdlijn en minder tijd hebben gehad het aanbestedingsdossier al zover uit te diepen als opdrachtgever. Daar is ons plafondbedrag ook op gebaseerd. Het is aan ons om gegadigden te helpen door te gaan in deze aanbestedingsfase, zodat zij uiteindelijk tot een inschrijving komen en zij zich niet voortijdig terugtrekken. Dit doen wij door het nemen van diverse maatregelen, waaronder versoepeling van eisen, meer mogelijkheid tot optimalisatie en een kleine verhoging van het plafondbedrag. Dit alles binnen scope en binnen het totale investeringsbedrag van de Westelijke Ontsluiting. Het gaat hier dus niet om het totale investeringsbedrag van € 68,3 miljoen die de Raad heeft vastgesteld, maar om het deelbudget dat het college, in overleg met ProRail en op basis van de eind 2019 opgestelde contractraming, heeft bestemd voor de aanbesteding van de aanleg infrastructuur WO. De raad heeft eerder vertrouwelijk kennis kunnen nemen van deze contractraming, via de geheime bijlagen bij bijlage 2 van de [raadsinformatiebrief 2019-089](#) 'WO-Integraal Ontwerp, Contract en kostenraming WO'.

Duurzaamheid

De wijzigingen hebben de volgende gevolgen:

1. Het ontkoppelen van de pilot 'Toepassing circulair beton' van de Westelijke Ontsluiting, betekent dat er geen fietstunnels van hoogwaardig herwonnen beton in de WO worden gerealiseerd. Het college had graag gezien dat de Westelijke Ontsluiting onderdeel was geweest van de pilot. De lange doorlooptijd en onzekerheid als gevolg van de directieleverantie, geven te veel onzekerheden voor de gegadigden. De mogelijkheid om duurzaam of circulair beton toe te passen in de constructieve delen van de fietstunnels blijft echter wel bestaan. Het toepassen van circulair beton in de tunnels wordt nu meegenomen als wens en niet meer als eis. In de uitvraag van de Westelijke Ontsluiting neemt immers de eis voor een duurzame weg nog steeds een belangrijke plek in, waarvoor de gegadigden ook bij de indiening van hun aanbiedingen wel degelijk rekening mee zullen houden. Dit heeft u kunnen lezen in de geheime bijlage 3 (EMVI-criteria en doelstellingen) van de [raadsinformatiebrief 2019-089](#) 'WO-Integraal Ontwerp, Contract en kostenraming WO'.
2. Het verlagen van de levensduur van delen van de fietsbrug zorgt ervoor dat ook gewerkt kan worden met andere bouwmaterialen, waaronder hout, dat een van de meest duurzame bouwmaterialen is.

Toegankelijkheid

De maatregelen hebben geen effect en nadelige gevolgen voor de toegankelijkheid. De eisen voor toegankelijkheid zijn onverminderd van kracht.

Financiën

De genomen maatregelen zorgen niet voor een verhoging van de door de Raad het beschikbare en vastgestelde investeringsbedrag van € 68,3 miljoen. Het bedrag

voor de aanleg riolering inclusief asfalteringswerkzaamheden wordt financieel gedekt uit de 'Voorziening riolering'.

Het verhogen van het plafondbedrag voor de gegadigden (het maximale bedrag waarvoor gegadigden de aanleg WO moeten maken) ontstaat door het verschuiven werkzaamheden en/of budgetten binnen het totale investeringsbedrag WO. Daarnaast wordt vanuit de 'Voorziening riolering' een bedrag voor de werkzaamheden 'riolering en asfaltering' in de Aletta Jacobslaan opgenomen in het plafondbedrag voor de aanleg van de WO. Dit betekent dus géén ophoging van het totale investeringsbedrag WO (groot € 68,3 miljoen)

Risicoparagraaf

Het verschuiven van budgetten binnen het overall investeringsbedrag WO) naar het budget voor de aanbesteding van het infrastructurele deel van de aanleg WO, betekent enerzijds een vermindering van het risico op een mislukte aanbesteding. Anderzijds nemen een aantal risico's toe, deze zijn:

- Budget Daam Fockemalaan: Het aanspreken van dit budget kan betekenen dat er weinig of geen budget overblijft voor de herinrichting van de Daam Fockemalaan, hetgeen kan leiden tot onvrede bij de bewoners aldaar.
- Budget geluidsscherm Defensie. Het gesprek met Defensie over de aanpassing van de overeenkomst is nog niet definitief afgesloten.
- Fietstunnels niet leveren conform circulaire aanpak, maar als standaard in contract WO opnemen. Een risico bestaat dat er niet of niet snel een gelijkwaardig alternatief wordt gevonden. Mogelijk kunnen subsidies worden teruggevorderd.
- Nog steeds blijft het risico bestaan dat gegadigden het plafondbedrag te laag vinden en uiteindelijk niet inschrijven. In dat geval dienen grotere beheersmaatregelen toegepast te worden, zoals het verkleinen van de scope door bijvoorbeeld de delen Noord of Zuid of beiden later of niet uit te voeren. Deze optie is in eerdere stukken en besluiten over de WO vaker genoemd als mogelijk beheersmaatregel.

Communicatieboodschap

De aanbesteding van de Westelijke Ontsluiting bevindt zich in de dialoofase. Uit de dialoog met de aannemers (gegadigden) is gebleken dat zij het plafondbedrag voor de aanbesteding als niet haalbaar achtten. Het plafondbedrag is het maximale bedrag voor de aanbesteding en niet het gehele projectbudget. De gegadigden hebben voorstellen gedaan om, binnen de scope van de Westelijke Ontsluiting, aanpassingen te doen om de kosten te verminderen. Binnen de scope van het project, binnen het vastgestelde totaalbudget en dus binnen het mandaat van genomen raadsbesluiten wordt een aantal maatregelen genomen waardoor eisen kunnen worden versoepeld en meer optimalisaties mogelijk zijn. Het betreffen technische en budgettaire wijzigingen waardoor het voor meer aannemers aantrekkelijk blijft als gegadigde deel te nemen aan de aanbesteding. Het college verwacht dat dit ertoe leidt dat gegadigden besluiten aan de aanbesteding mee te blijven doen.

Betrokken partijen

- ProRail (aanbestedende partij)

Vervolgstappen

- 1) Gegadigden hebben de 3^e nota van inlichtingen ontvangen op 5 juni 2020;
- 2) Gegadigden zijn geïnformeerd over de aanpassingen die leiden tot het verhogen van het plafondbedrag en verdere financiële ruimte;
- 3) Op basis hiervan zullen de gegadigden verdere gesprekken voeren met de projectorganisatie. De verwachting is dat de gegadigden meer inzicht en ruimte krijgen in het project, zodat zij een goede afweging kunnen maken om door te gaan in de aanbestedingsfase;
- 4) Het college zal de raad per kwartaal- en wanneer nodig vaker - rapporteren over het project Westelijke Ontsluiting.

Met vriendelijke groet,

de secretaris,

de burgemeester,